

Студент 2 курсу
факультету обліку і аудиту ХНЕУ

ОСОБЛИВОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Анотація. Досліджено сучасний стан інвестиційної діяльності в Україні та запропоновано можливі шляхи покращення інвестиційної ситуації в державі.

Аннотация. Исследовано современное состояние инвестиционной деятельности в Украине и предложены возможные пути улучшения инвестиционной ситуации в государстве.

Annotation. In article the current state of investment activity in Ukraine is examined and possible ways to improve the investment situation in the state are suggested.

Ключові слова: інвестиції, прямі іноземні інвестиції, іноземний капітал, інвестиційний клімат, інвестори, інвестиційна привабливість.

Інвестиції відіграють важливу роль в економічному розвитку будь-якої країни. Їх роль підвищується в умовах фінансово-економічної кризи, бо підвищення конкурентоспроможності продукції вітчизняних промислових підприємств та стійкий їх розвиток неможливі без здійснення інвестиційної діяльності. Характеризуючи сучасний стан інвестицій в Україні, можна зазначити, що на даний момент наша держава не здобула серйозних досягнень у забезпеченні національної конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості. Для такого типу діяльності необхідно, перш за все, щоб майбутні інвестори були зацікавлені в інвестуванні саме в нашу країну. Отже, виявлення шляхів покращення інвестиційної ситуації в Україні є актуальною проблемою.

Питанням розв'язання інвестиційних проблем української економіки останнім часом присвячується досить багато наукових праць. При дослідженні проблем інвестиційного забезпечення вагомих наукових результатів досягли вчені Сазонець І. Л., С. Марченко, Пересада А. А., А. Шунькіна, В. Корнус, А. Головач, П. Буряк, Полякова Ю. В. та ін.

Мета даної статті – розглянути особливості інвестиційної діяльності в Україні та запропонувати можливі шляхи покращення інвестиційного клімату в державі.

З метою визначення шляхів покращення інвестиційної ситуації в державі доцільно проаналізувати ситуацію, яка склалася на сьогоднішній день. Слід зазначити, що інвестиційний клімат в Україні в цілому сприятливий. Це визначається тим, що Україна має значний інвестиційний потенціал: вигідне економіко-географічне положення, сприятливі природні умови, велику кількість ресурсів. Але існують деякі проблеми. Наприклад, недосконалість законодавства, нерозвиненість виробничої та соціальної інфраструктури, нестабільність політичної ситуації, корупція у владі, податкове навантаження малих підприємств, нестабільність курсу гривні відносно іноземних валют, наявність внутрішніх конфліктів. Все це призводить до того, що наша держава зі сприятливості інвестиційного клімату займає 39 місце із 40 можливих [1]. Представники багатьох іноземних компаній відкрито стверджують, що надходження масштабних інвестицій в Україну ускладнюється відсутністю в ній стабільності навіть на короткий проміжок часу [2].

Для подальшого аналізу інвестиційного клімату важливо сформулювати визначення інвестицій. Отже, згідно із Законом України "Про інвестиційну діяльність" інвестиціями є всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток або досягається соціальний ефект, а під інвестиційною діяльністю розуміється сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави щодо реалізації інвестицій [3].

З метою дослідження інвестиційної ситуації, яка склалася на даний момент в Україні, доцільно проаналізувати надходження в державу іноземних інвестицій протягом декількох років (рисунок).

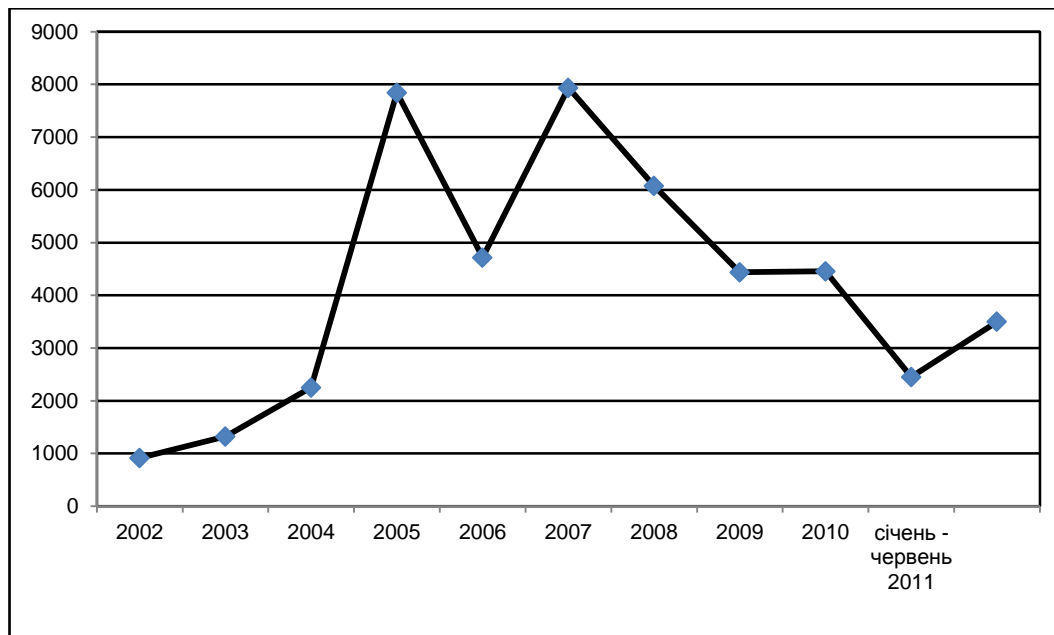

Рис. Приріст прямих іноземних інвестицій в Україну [4]

Аналізуючи рисунок, необхідно зазначити, що з початку 2005 р. приплив іноземного капіталу в Україну значно збільшився внаслідок офіційного затвердження курсу зовнішньої політики як "проєвропейської". Зменшення приросту інвестицій у 2008 р. пояснюється складною передкризовою ситуацією. Однак економічна криза змусила інвесторів переоцінити ризики.

У зв'язку з цим спостерігалась тенденція зменшення інвестування іноземного капіталу в Україну в 2009 р., яка склала 53 % (з 9,9 у 2008 р. до 4,7 млрд USD у 2009 р.), повернувшись до рівня 2006 р. Після політичної та економічної стабілізації у 2010 р. приплив інвестицій знову почав збільшуватися. Обсяг прямих іноземних інвестицій, внесених в Україну, на 1 липня 2011 року склав 47 млрд 205 700 000 доларів, що на 5,5 % більше обсягів інвестицій на початок 2011 р. і на 16,8 % більше обсягу на 1 липня 2010 року, і в розрахунку на одну особу становив 1 033,2 доларів. Отже, протягом 2011 р. спостерігаємо приріст прямих іноземних інвестицій [4].

За обсягами інвестицій в Україну за станом на 01.01.2011 р. перше місце займає Кіпр (27 % від об'єму всіх прямих іноземних інвестицій), на другому затвердилась Німеччина (19 % відповідно), а третє займають Нідерланди (13 % відповідно). Однак більшість іноземних експертів вважають, що основним інвестором в економіку України все-таки є Росія, хоча офіційно вона займає четверте місце (9 %) [4].

Якщо розглядати інвестований капітал на початку 2011 р. у галузеву структуру, то слід зазначити, що в основному він зосередився у фінансовому секторі (33 %). Традиційно для України велика частка інвестицій надходить у металургійний сектор країни і становить 21 %. Третю і четверту позицію займають нерухомість та оптова торгівля, на які припадає 9 і 8 % відповідно [4].

Згідно з розподілом прямих іноземних інвестицій по різних галузях на території України сформувалися певні пріоритетні зони інвестування:

1. Західний регіон (Львівська, Івано-Франківська, Закарпатська, Тернопільська, Волинська області), де ефективними можуть бути виробництво з використанням місцевих природних ресурсів, таких як сірка, калійна сіль, нафта, газ, а також розвиток мережі оздоровчих курортно-туристичних комплексів.

2. Донецько-Придніпровський регіон (Донецька, Луганська, Запорізька, Дніпропетровська області), у зв'язку з наявністю таких корисних копалин, як вугілля, нафта та газ, а також через наявність платформи для подальшого розвитку, де необхідно провести реконструкцію та технічне переобладнання шахт, металургійних та технічних виробництв на базі безвідходних, маловідходних та екологічно чистих технологій.

3. Південний регіон (Одеська, Миколаївська, Херсонська області), де найбільш вигідним є здійснення реконструкції та технічного переоснащення портового господарства, розвиток виробництва обладнання для харчової та консервної промисловості, розширення мережі оздоровчих курортно-туристичних комплексів [5].

Слід зауважити, що існують певні критерії оцінки інвестиційної привабливості регіонів, до складу яких входить:

- рівень загального розвитку регіону;
- рівень розвитку інвестиційної інфраструктури;
- демографічна характеристика;
- рівень розвитку ризикових відносин та комерційної інфраструктури;
- рівень криміногенних, екологічних та інших ризиків;
- та інші [6].

За рівнем загального розвитку регіону лідируючі позиції займають такі області, як Київська, Донецька, Миколаївська, Одеська, Полтавська. За рівнем розвитку інвестиційної інфраструктури – Донецька, Львівська, Дніпропетровська, Харківська. З огляду на демографічну ситуацію найпривабливішими є Донецька, Дніпропетровська, Харківська області, АР Крим. За рівнем розвитку ризикових відносин та комерційної інфраструктури – Донецька, Львівська, Дніпропетровська області, АР Крим. За рівнем криміногенних, екологічних та інших ризиків – Тернопільська, Чернівецька, Закарпатська, Рівненська області [4]. Виходячи з цього, можна вивести рейтинг областей за їх інвестиційною привабливістю: перше місце займає Донецька область, друге – Дніпропетровська, третє – Харківська, четверте – Львівська, а п'яте – Одеська область [6].

Підводячи підсумок, важливо зазначити, що на сьогоднішній день в Україні склалася досить складна ситуація щодо вкладання іноземних інвестицій у державу. Однією з ряду проблем є спрямування вкладених інвестицій на ліквідацію державної заборгованості минулих років, а не для безпосереднього інвестування в економіку країни. Також негативними факторами, які впливають на розмір іноземних інвестицій, є фінансова нестабільність та складна система оподаткування, через яку іноземні інвестори стали більш вибагливими, а низка великих іноземних компаній взагалі починають згортати свій бізнес в Україні.

Отже, для покращення інвестиційного клімату в Україні необхідно провести ряд заходів, таких, як:
підвищити рівень загального розвитку регіону та рівень розвитку інвестиційної інфраструктури;
покращити демографічну характеристику;
контролювати рівень криміногенних, екологічних та інших ризиків;
удосконалити правову та нормативну бази держави, націлених на створення і функціонування стабільної економіки;

провадити політику, направлену на стійке зниження інфляції та інфляційних очікувань;

підвищувати рівень ВВП;

врегулювати проблему державного боргу, що значно поліпшить імідж України в очах іноземних інвесторів;

скоротити масштаби корупції в органах самоврядування;

розвивати фінансовий сектор;

та інші.

Перелічені заходи, звичайно ж, не вирішують всіх проблем із залучення інвестицій в економіку України, але їх можна розглядати як важливі напрями у сфері вдосконалення інвестиційної ситуації.

Слід зазначити, що політика, яку необхідно провести, повинна бути направлена не на швидке, а на постійне і неухильне поліпшення цієї ситуації. В інвесторів повинна скластися впевненість, що сьогодні краще, ніж вчора, а завтра буде краще, ніж сьогодні. Таким чином, потрібна довгострокова стратегія стимулювання залучення інвестицій, закріплена в державній економічній політиці.

Наук. керівн. Крюкова О. М.

Література: 1. Савицький А. Інвестиційний клімат України: Стабільно несприятливий [Електронний ресурс] / А. Савицький – 2009. – Режим доступу : http://www.ukrudprom.ua/digest/Investisionniy_klimat_Ukraini_stabilno_neblagopriyatniy/. 2. Державне агентство України з інвестицій та інновацій. – Режим доступу : <http://www.in.gov.ua/>. 3. Про інвестиційну діяльність : Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 47. – С. 1351–1359. 4. Державний комітет статистики України. – Режим доступу : <http://ukrstat.gov.ua/>. 5. Олександренко І. В. Оцінювання впливу прямих іноземних інвестицій на економічний розвиток регіону / І. В. Олександренко // Держава та регіони. Серія : Економіка та підприємство. – 2009. – № 4. – С. 134–137. 6. Внутрішньоденна торгівля на Форекс – Forex daytrading by К. Nikolaenko. – Режим доступу : http://niko-daytrade.blogspot.com/2010/11/blog-post_5133.html.